

GAZETA HUNEDOAREI

ORGAN INDEPENDENT CULTURAL, SOCIAL ȘI DE INFORMAȚII

ABONAMENTUL:

pe un an . 100 Lei || pe 3 luni . 25 Lei
pe 6 luni . 50 Lei || un exemplar 2 Lei

APARE SĂPTĂMÂNAL

SUB CONDUCEREA UNUI COMITET DE REDACȚIE

ADMINISTRAȚIA:

Deva, Strada Regina Maria 12

Fantasme.

Gazetele aduc știrea că printre studenți se oprează tot mai dese arestări.

Faptul acest este pus în legătură cu descoperirea unui complot ce s'ar fi pus la cale de către unii dintre dâșii.

Scopul pe care l'ar fi urmărit ei, ar fi pedepsirea vinovaților pentru dezastrul moral și financiar în care sistemul de guvernare al favoritizmului și mușamalizării, au adus țara.

Comploturile acestea pe care siguranța noastră le descoperă din când în când au tâlcul lor, destul de cunoscut de altfel.

Dacă în firele acestei organizațiuni; s'ar fi descoperit o mână străină, opinia publică ar fi fost edificată. Avem destuli dușmani externi și mai ales interni-aduși tot cu știrea și toleranța aceleasi siguranțe pentru a nega posibilitatea acestor comploturi. Că românul însă este capabil de așa ceva ne îndoim. Și ne îndoim cu atât mai vârtos cu cât acuzațiuni de această naturi au mai fost aduse studențimei, pentru ca judecătorii să dovedească la proces, nevinovăția lor și absurditatea acestui fel de născociri.

Că în imaginația siguranței și politici-

anilor noștri apar la intervale, fantasme complotiste este explicabil.

Bolnavii nu au oare halucinații? Și un mai bolnav organism de cât cel al politicianismului nostru poate exista oare?

Dar să admitem cu siguranța împreună, că în adevăr o mână dintre cei desperați de viitorul acestui neam, socotind că aceasta este singura cale prin care se poate întrona legalitatea și dreptatea socială, atât de palmuite și atât de fără obraz călcate în picioare de sistemul nostru de a governa, au plănuit aceia ce siguranța zice că ar fi descoperit.

Pentru ce oare acești tineri au putut hotărî lucruri atât de grave. Sunt ei străini de neam și-i doresc pierrea, prin sgdurile sociale ce provoacă asemenea acțiuni? Fac ei aceasta cu riscul veții sau al libertății lor personale în vederea unui profit?

Nu!

Vroim să fim bine înțeleși și de aceia repetăm încă odată, că nu credem în existența nici unui complot, dar dacă totuși el există și dacă nimeni nu poate acuza pe completiști că fac aceasta cu scop material sau din dușmănie față cu statul, atunci explicarea acestui aplicațiuni plănuite, nu poate fi dată de cât de nece-

sitatea de a se curma odată cu plăgile pe care policianismul interesat, de gașcă și căpătuială, le-a adus asupra acestui orop-sit popor.

Majoritatea partidelor noastre sunt simple tarabe de spoliatori ai bunului public și privat, așa cum o arată gazetele care zi de zi aduc la lumină fapte una mai murdară ca cealaltă, săvârșite de oameni cu pretenție de fruntași ai viței politice și lăsând la o parte găinăriile celor mici coloane întregi se umplu zilnic cu fraudele excrocheriile și furăturile săvârșite de către toți și pretutindeni.

Legi de ale căror sancțiuni să se teamă aceștia, nu există, căci mușamana pertec-tease învălue totul.

Ne declarăm hotărât împotriva ori cărei acțiuni de represiune pe cale de comploturi, dar cum cred oare politicianii noștri că asemenea tendințe pot fi înăbușite, când cauza lor persistă și se agravează tot mereu?

Nu socotesc ei că noroiul automobilelor cu care împoașcă politicianul îmbogățit sub protecția ilegală a mai marilor lui, pe cetățeanul care vede și asistă la toate câte se petrec fără perdea și frică de răspundere, trezește în acesta dorința

JUPĂNIȚA DOMNICA.

De: AL. MĂNCIULESCU.

În casa boerului craiovean Teodosie Pârnu era fierbere mare. Slugile umblau forfota găfâind de alergătură. De trei zile cei mai frumoși berbeci din turmă și viței din cirezii, erau aleși și trimiși la curte, în a cărei ogradă butuci întregi ardeau pe mormanele de jăratec, deasupra cărora lefegii domnitorului frigeau învărtind în țepuși groase cât mâna, berbecul sau vițelul întreg. Butoae cu vin fuseseră scoase din beci în mijlocul ogrăzei și fie care bea când vrea și cât vrea. Cei o sută de lefegii și căpiteniile lor cu care Mircea Ciobanul, domnitorul țării, venise la jupânul Teodosie Pârnu în Craiova, pentru a se întâlni aici cu boerii de dincoace de Olt, erau norod mult, dar nici cirezile și beciul jupânului nu se puteau goli cu una cu două, așa că mai toată ziua pe sub copacii din grădina curții boerești lefegii dormeau istoviți, de asaltul crâncen ce dăduseră buților. Pistoale și hangerele căzute în iarbă, luceau scânteind în razele soarelui, care dogorind cu arșita lui de cireșar, capetele înfăntate de sângele Domnului, ale celor adormiți, îi năucea de cap, de nu se mai trezeau de cât hăt noaptea târziu, când pentru a se drege, scoteau din nou cepurile butoaelor și apoi ploscile cutreerău din nou pe la vetrele răspândite în toată curtea, în jurul cărora lefegii așteptau glumind și râzând să se frigă berbecii.

Până în a treia zi, boerii din tot ținutul de dincoace Olt, înștiințați de șiafetele jupânului Pârnu despre sosirea domnitorului, sosiseră, cei mai de pe aproape cu jupănele și jupănițele, cei mai de pe departe călări și numai cu servitori. Drumurile erau neumbrate și femeile se pregătesc anevoie de drum, iar domnitorul nu trebuia lăsat să aștepte.

Mircea Ciobanul ajunsese în scaunul domnei abia în iarnă și acum cutreera țara pentru a-și cunoaște boerii și poporul.

Prin colțuri retrase ale casei boerului Pârnu, boerii adunați își șopteau că domnul cutreera țara mai mult spre a vedea unde și pe ce se pot arunca biruri noi și că dincolo de Olt, unii boeri, care i se păruseră că sunt dintre ai Dăneștilor, cealaltă familie domnitoare, cu care Drăculeșii erau în vrajbă de veacuri, fuseseră tăiați până la unul cu slugi cu tot, iar moșiile, luate pe seama domniei și averile duse la curte.

Până acum însă domnitor, oaspeți și gazdă, petreceau de minune, stând ziua la masă în grădinița din fața casei sub umbrare și apoi la taifas până ce însera, când cu toții se retrăgeau parte pe la gazdele din oraș, parte rămăneau la boerul Pârnu, unde erau găzduiți.

A doua zi se întâlneau din nou cu toții și la mesele încărcate, boeri, jupăne și domnitor, se veseleau în glume și voe bună, până iarăși seara târziu.

Boerul Teodosie Pârnu era pe lângă cel

mai bătrân dintre boerii de dincoace de Olt și scoborător din Bani Olteniei și cunoștea pe toți ceilalți boeri din partea locului, care n'ar fi eșit nici când, din cuvântul său.

Șezând în celalt cap al mesei în fața domnului și mângâindu-și mulțumit lungă-i barbă albă, îi învăluia pe toți cu privirea lui blajină, mândru parcă pentru că putea fi sfătuitorul și îndrumătorul atâtor oameni, boeri de viță ca și dânsul.

Erau adunați aicea boeri de toate vrăstele; de la flăcăii Radu Voicu, Dragomir Staicu și Radu Buga, la oamenii în floarea vrăstei ca Stan al Pătrașcului, Albu Manea, Mafei Vălsan și alții, până la bătrânul Tudor Udriște cam de aceeași vârstă cu Teodosie Pârnu.

Cu Tudor Udriște jupân Pârnu era prieten vechi, de pe când încă le trăiau jupănele.

De pe atunci încă, își ziceau și cuscri. Avea anume Udriște un băiat și Pârnu o fată pe care își făgăduiseră de când erau încă mici, să-i căsătorească.

În credința aeeasta murise jupăneasa Tudora a boerului Udriște și cu aceeași nădejde închisese ochii și jupăneasa Florica, a boerului Pârnu, mama fetei. Jupănele erau de mult oale și ulcele când începem povestirea, dar boerii își țineau făgăduiala și de aceia când boerul Udriște primise vestea să meargă la Craiova, luase cu dânsul și pe Neagu, feciorul lui.

(Va urma.)

de a face să înceteze această stare de lucruri?

Și dacă tuturor acelor care, striviți sub apăsarea dezastrului moral și financiar, strigă după dreptate și legalitate, politicianismul opune Văcăreștii pagubașului și demnități celor care l'au păgubit, cred acei care se erijează în conducătorii destinelor neamului nostru că potolească spiritele?

Intr'un organism bolnav cancerul apare într'un loc. Tăindu-l de acolo rana se cicatrizează pentru moment dar el va apare în altă parte și indignarea împotriva ilegalității, protecționismului și favoritismului, este generală.

Ea este cu mult mai puternică de cât se crede, tocmai pentru că românul este răbdător peste măsură și mai ales chibzuit. De aceia nu credem în existența comploturilor puse la cale de români. Dar sfidarea și cinismul nu trebuiesc duse mai departe.

Al. Mănculescu.

LOCALE.

Credit nu este!

Anunțul acesta s'a putut citi mai zilele trecute pe taraba din piață, înaintea căria o bătrână uscată de nevoi scribulește toată iarna pentru a vinde câteva gazete. Înțelege ori cine cât poate câștiga sârmana bătrână din această in-deletnicire. Faptul că ea a fost obligată să pună pe tarabă acel anunț, nu poate fi explicat de cât așa că sunt și oameni care iau gazete pe credit și că apoi nu le plătește. Numai așa trebuie că a fost obligată bătrâna să refuze creditul. Și doar gazete nu cetesc de cât domnii!
O tempora . . . !

Prea-onorate Domnule Redactor!

Cu privire la unele puncte a articolului „Locale” apărut în Gazeta Hunedoarei Nr. 17 din a. c. Vă rog, să binevoiți a insera în pr. Dv. Gazeta următoarele șire de rectificare.

Ceeace privește partea aceea a articolului, unde se vorbește despre activitatea comisiei de fixare a prețurilor, fiindcă eu nu am nici o ingerință asupra hotărârilor aduse de aceasta comisie, nu voiesc a răspunde și nici nu cade în competența mea de a răspunde. De fapt să poate vorbi despre cearcafurile și despre curățenia vetniculelor de transportat carmurile însă tocmai la intervenția mea, și încă înainte de a fi apărut articolul din chestiune, s-au luat deja dispoziții, că carnea dela abatoriu să se aducă în trăsuri curate și acoperită cu pânze curate.

Medicul veterinar nu are competența de a alege la abator animale aduse acolo spre taiere, ci numai s'a indrume carnea mai puțin corespunzătoare în măcelarie autorității (hatóság) sau în caz de lipsa, ceeace s-a și întâmplat des, să confise carnea improprie pentru consumație publică ceiace pricește, că eu nu în același preț primesc carnea necesară mie, ca alt individ, această este o afirmație, în contra căreia protestez cu toată energia în fața acelor, cari nu mă cunosc timp de 15 ani decând sunt în acest oraș.

Deva la 9 Noembrie 1924.

Cu tot respect: N. Hoffer,
medic veterinar de stat.

În Universul de Marți 11 Noembrie 1924, se poate citi la rubrica „Universul în țară” următoarele:

„Comisiunea pentru fixarea prețurilor din Bărlad a hotărât că prețul cu care trebuie vândută carnea de porc este 25 lei pro kilogram și 18 lei cea de vită.”

Ce zice la aceasta Comisia corespunzătoare din Deva. Și încă ce ar mai zice dacă îi voim mai spune că în Iași kilogramul de carne de vită se vinde cu 15 lei kilogramul?

Cei care au cunoscut pe judecătorul Wildt, mort acum de curând, povestesc minuni despre spiritul adânc înțelegător juridic al lui, ca și despre conștiințozitatea și punctualitatea cu care acesta-și îndeplinea funcțiunea.

Tot aceștia mai adaugă însă că în ultimul timp nu-și mai avea calmul cu care judeca de obicei, de cât 15 zile din lună, adică atât cât îi ajungeau banii din leafă. Restul timpului din lună calmul acesta îl părăsea.

Da, o știm.

Wildt, judecător care decenii a servit statul, făcând să i se respecte și aplice legile a murit de foame.

Acesta este adevărul în toată goliciunea și hibriditatea lui.

SĂPUNUL
de Loaleta
ELIDA
are renume
mondial

Fapte și oameni.

O delegație de profesori parlamentari, s'au prezentat la șeful guvernului și i-au cerut sporirea salariilor corpurilor didactic.

Ca de obicei răspunsul a fost o perifrază.

Dl Brătianu a spus delegației, că dacă ea îi poate recomanda un mai priceput ministru de finanțe, care se găsească unde se mai pot face ceva economii, pentru a se găsi fondurile necesare acestei sporiri de salarii, d-sa este gata să-l înlocuiască pe actualul ministru.

Stă mintea omului în loc, cum zicem pe aici, cu o expresie foarte potrivită la răspunsul acesta și nu știi ce să crezi.

Socotesc guvernării noastre atât de proști pe cei patrusprezece milioane de români, în cât să gândească, că nimeni nu vede ceia ce se petrece cu banul public, sau în adevăr în atât se rezumă toată competența în baza căria au pretins guvernul?

Oare dacă din bugetul Statului nu ar trebui scoase sutele de milioane necesare să acopere fraudele de la comunicații, dacă s'ar confisca averile celor care se tot deșteaptă milionari dimineața când seara s'au culcat săraci, dacă

nu s'ar mai socoti necesar ca să avem atâți inspectori în cât numărul lor întrece pe al funcționarilor ce trebuiesc inspectați, oare dacă...

...Uite ce domnule primministru. Mă ofer eu să iau această însărcinare. Și dacă peste șase luni nu voi face rânduială, să pui pe toți cei patrusprezece milioane de români să-mi zică cuțu.

Ba ca să fiu mai sigur că nu va face altul o ofertă și mai avantajoasă, mă oblig să plătesc și datoria publică în acest interval.

Al. M.

Parlamentul.

Se ocupă de ocamdată cu mușamalizarea afacerii cu pașapoartele, dovadă răspunsul pe care un ministru l'a dat unui deputat din opoziție, că ce tot scormonesc această afacere, de vreme ce se găsec implicați acolo și oameni politici din alte partide. Adică taci tu când fură ai noștri; ca să tac și eu când fură ai voștri.

Mai rău să te văd opinie publică românească! Iți meriți politicianii!

CULTURALE.

(Urmarea foșiei).

Dura lex sed lex.

de Al. Mănculescu.

(Continuare.)

De aici Călin n'a mai înțeles ce spunea. Urechile începură să-i vâjăe și doar din când în când, cum ședea cu capul plecat, mai prindea câte un crâmpeli de vorbă . . . răul trebuie stăvilat prin aplicarea maximului de pedepse prevăzute de lege, căci altfel societatea și statul vor fi mereu amenințate . . . numai prin exemple drastice se poate aduce și pe ceilalți la respectul bunurilor altuia . . . societatea trebuie curățită de uscături . . . unde s'ar ajunge dacă fie care ar intra în pădurile Statului ca la dânsul acasă . . . în alte țări legea silvică prevede pedepse mult mai aspre pentru delincvenți, căci numai așa se pot apăra statele de pericolul despăduririi . . . că el regretă că legiuitorul nu a prevăzut și alte pedepse cu mult mai aspre, pentru astfel de fapte . . . și scuturând pe Călin de gulerul sumanului, îl arată judecătorilor, ca pe un tip al banditului pe care societatea trebuie să-l elimine din sânul ei, ca pe ceva nu numai netrebuitor, dar direct periculos.

Bietul Călin înlemnise. Nici numai îndrăzne să-și ridice privirile, pe care le ținea mereu așintite spre podele, îl vor condamna de sigur.

Ce se vor face deacum ai lui fără dânsul? gândi el și vru să spună judecătorilor că măcar de familia lui să le fie milă, dacă de el nu le era. Când ridică însă capul, văzu că judecătorul cel bătrân zâmbea și-i mai veni inima la loc.

— Apărarea are cuvântul! rosti judecătorul și avocatul ridicându-se de pe scaun, făcu câțiva pași spre banca magistraților, tuși dregându-și glasul și rosti:

— Aveți domnilor magistrați în fața Dv. o victimă a excesului de zel a unor funcționari care nu și-au înțeles încă rostul în sațe, ba ce este mai rău au înțeles că . . . și vorbi și acesta arătând cum autoritățile comunale tratează cu țărani mai rău de cât cu vitele, cum din excesul de zel al unui pădurar care vede cum se culeg bureții, dar se face a nu vedea pe cei care distrug pădurile, dacă i se dă și lui ceva, cum fără o vină plauzibilă acuzatul este privat de libertatea individuală atât de apărută la alte popoare, cum însuși acuzatorul public pretinde capul unui nevinovat fără să fi cerit o singură dată dosarul, căci altfel ar fi văzut că culegerea ciupercilor din pădure nu este nici un delict și cu atât mai puțin contravenție sau furt, cum se arată în actele dresate la comună și că de datorie a parchetului ar fi fost să studieze dosarul de îndată ce i-a fost adus, iar nu să lase hârtiile să zacă cu lunile în sertare și pe nevinovat în pușcărie, căci la prima aru-

